

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ
СПІЛЬНИМИ ЗУСИЛЛЯМИ

вересень
№165 2019

Директор видання
Маргарита Юрченко

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх
Київ, 04053
тел. (44) 486 2878
(44) 486 2812

АСОЦІАЦІЯ МІСТ УКРАЇНИ

ЧИТАЙТЕ В НОМЕРІ:

АМУ: хроніка, події, коментарі

В.Кличко: У проекті Держбюджету на 2020 рік незабезпеченість делегованих державою повноважень громадам становить 71,5 млрд грн - це рекордна цифра за останні п'ять років

30 вересня парламентський Комітет з питань бюджету провів з АМУ консультації щодо міжбюджетних відносин у Держбюджеті – 2020

стор. 6

О.Слобожан: АМУ готова співпрацювати з владою та виступати адвокатом змін, що сприятимуть зміцненню спроможності органів місцевого самоврядування

16 вересня у Києві відбулося засідання Правління АМУ

стор. 3

Життя українських громад

Київ, Житомир, Хмельницький, Харків, Луцьк, Мерефа, Мукачево, Хрестівська ОТГ, Жданівська ОТГ, Олександрівська ОТГ

стор. 10

ПУЛЬС РЕФОРМ

ПРАЦЮЮТЬ ФАХОВІ СЕКЦІЇ АМУ

Мета – обговорення актуальних проблем галузі та шляхів їх вирішення, обмін досвідом практикуючих спеціалістів, формування пропозицій законодавчих змін

стор. 17

Консультації спеціалістів

Роз'яснює Аналітичний центр АМУ:

питання соціального захисту, ЖКГ та охорони здоров'я

стор. 16

Місцеве самоврядування за кордоном

Десять найрозумніших міст світу: рейтинг 2019 року

стор. 19

Актуальна тема

Голови ОТГ у Канаді взяли участь у Ukraine Reform Conference та ознайомилися з досвідом муніципального управління

стор. 22

www.auc.org.ua

Видання здійснене в рамках Проекту USAID ПУЛЬС, який Асоціація міст України впроваджує за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку. Впровадження проекту стало можливим завдяки підтримці американського народу, здійсненій через Агентство США з міжнародного розвитку. Зміст не обов'язково відображає думку USAID або Уряду США.

Асоціація міст України презентує видання

КНИГА УСПІХІВ

Видання підготовлене АМУ в рамках проекту USAID «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС). Публікація демонструє позитивний вплив реформ на життя людей та розвиток громад, до КНИГИ УСПІХІВ за III квартал 2019 року увійшло близько 100 історій. Збірка буде корисною практикам місцевого самоврядування, медіа-спільноті та усім зацікавленим у темі реформування місцевого самоврядування.

” Щиро сподіваюся, що ці історії стануть гарним прикладом децентралізації в дії для інших громад, а також продемонструють суспільству результативність реформи та її значимість для кожного українця, - Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан.

Оновлений методичний посібник «Здійснення органами місцевого самоврядування контролю за додержанням законодавства про працю»

Методичні рекомендації були розроблені АМУ спільно з Держпраці у 2018 році та оновлені у 2019 році з врахуванням змін у Порядку накладення штрафів за порушення законодавства про працю та зайнятості населення, внесених постановою Уряду від 21.08.2019 №823.

Видання покликане допомогти органам місцевого самоврядування підвищити ефективність діяльності у сферах контролю за додержанням законодавства про працю, урегулювання ситуації щодо конкурентних умов малого та середнього підприємництва, «детінізації» зайнятості та збільшення надходжень до місцевих бюджетів.

В електронному вигляді видання доступні на сайті АМУ www.auc.org.ua у розділі «БІБЛІОТЕКА»

ПРАВЛІННЯ АМУ РОЗГЛЯНУЛО СТАН ПІДГОТОВКИ ДО ОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ ТА СХВАЛИЛО ПРОПОЗИЦІЇ ДО ДЕРЖБЮДЖЕТУ-2020

16 вересня у Києві відбулося засідання Правління Асоціації міст України, в якому взяли участь близько 50 міських, селищних, сільських голів, а також Міністр розвитку громад та територій України Альона Бабак, Голова підкомітету з питань державних інвестиційних проектів Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Анна Пуртова.

Проводив засідання Голова АМУ, Київський міський голова **Віталій Кличко**. На розгляд Правління АМУ було винесено питання: про стан реформи місцевого самоврядування в умовах нової політичної ситуації, про підготовку до опалювального сезону, про бюджетний процес 2020 року, а також організаційні питання Асоціації.

Віталій Кличко, зокрема, наголосив, що Асоціація міст України завжди дотримувалася принципової та конструктивної позиції

у співпраці з органами центральної державної влади і висловив переконання, що і з новим Урядом плідна співпраця буде продовжуватися. Реформа місцевого самоврядування та децентралізація влади – одна з найважливіших реформ. АМУ стояла біля її витоків і весь час допомагала її впроваджувати. Ця реформа за наявності політичної волі може і має бути завершена.

Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан** окреслив проблеми впровадження реформи місцевого самоврядування. Він, зокрема, зазначив, що уся проблематика вивчається через 24 регіональні відділення АМУ. Зміни та тенденції на центральному і місцевому рівнях досліджують та аналізують експерти АМУ.

Від початку децентралізаційної реформи відбулося багато позитивних змін, але, у той же час, проглядається низка певних тенденцій, які оцінюються на місцях як негативні. Серед таких слід назвати: зростання у структурі місцевих бюджетів частки цільових трансфертів; фінансування делегованих повноважень не у повному обсязі; певна залежність місцевих рад від обласного рівня в частині розподілу державного фінансового ресурсу; зростання кількості дотаційних бюджетів саме в ОТГ.

Сьогодні озвучено, що реформа продовжується, швидкими темпами напрацьовуються проекти актів. Але зараз важливо зберегти якість законодавчого масиву, який готується, та забезпечити врахування інтересів місцевого самоврядування. До винесення на голосування у сесійну залу парламенту законопроекти мають опрацьовуватися з експертним середовищем та громадськістю. О.Слобожан підкреслив, що АМУ відкрита до співпраці з владою, готова оперативного надавати пропозиції та зауваження, розрахунки і аналітику для врахування інтересів громад, виступати адвокатом змін, що сприятимуть зміцненню спроможності органів місцевого самоврядування.

Міністр розвитку громад та територій **Альона Бабак** представила пріоритети роботи нового міністерства та зупинилася на завданнях щодо реформування місцевого самоврядування. Вона повідомила, що триває робота з підготовки Програми діяльності Уряду на п'ять років, в якій буде передбачено окремий блок щодо реформування

місцевого самоврядування, адміністративно-територіального устрою та територіальної організації влади. «Реформа місцевого самоврядування має бути активізована і має відбутися. Головна мета – максимальний перелік базових послуг за принципом субсидіарності має надаватися на рівні, найближчому до громадян», - зазначила А.Бабак.

Дата місцевих виборів буде визначена після звершення реформи адміністративно-територіального устрою. Еволюційний етап добровільного об'єднання вже пройдено. У 2019-2020 роках необхідно завершити процес формування громад. Ми маємо вийти на 1300-1400 ОТГ за принципом повсюдності місцевого самоврядування, щоб вся територія України була розподілена між громадами, включаючи й обласні міста. Важливе завдання, щоб громади створювалися за принципом спроможності. Адже ситуація, коли із 782 об'єднаних територіальних громад, переведених на прямі міжбюджетні відносини, 73% є дотаційними - недопустима. Фіналом реформи стануть зміни до Конституції і Президент вже готує законодавчу ініціативу.

Щодо проблем підготовки до опалювального сезону Голова АМУ **Віталій Кличко** сказав: «Підготовка до опалювального сезону 2019-2020 року в черговий раз демонструє хронічні проблеми підприємств тепло- та водопостачання, що не вирішуються десятиліттями. Основною перешкодою для своєчасного початку опалювального сезону є постійна заборгованість підприємств теплостачання за спожитий природний газ. За інформацією НАК «Нафтогаз України» на 4 вересня 2019 року, заборгованість підприємств ТКЕ та ТЕЦ за природний газ, використаний для виробництва теплової енергії, склала 39,4 млрд грн. У тому числі, за 2019 рік – 12,6 мільярдів. У той же час, заборгованість населення за послуги опалення та гарячого водопостачання склала на 1 серпня 2019 року 15,2 млрд грн, за послуги централізованого постачання холодної води та водовідведення – 4 млрд грн. А загальна заборгованість держави з різниці в тарифах перед підприємствами теплостачання склала близько 19 млрд грн».

За словами Голови АМУ, на підготовку до опалювального сезону в країні потрібно витратити з різних джерел близько 13 млрд грн. Зазначені кошти необхідні для комплексної підготовки понад 154 тисяч будинків, понад 40 тисяч об'єктів соціально-культурного призначення та 20 тисяч котельень. «Зрозуміло, що у підприємств тепло- та водопостачання коштів у необхідних обсягах немає. Тому, як і в минулі роки, така підготовка здійснюється також за рахунок коштів місцевих бюджетів. На жаль, перекладення з Держбюджету на органи місцевого самоврядування додаткових фінансових обтяжень значно обмежило можливості надання такої допомоги. А для сіл, селищ та міст, де відсутнє централізоване постачання теплової енергії, проблемою залишається вимога обов'язкового облаштування засобами дистанційної передачі даних вузлів комерційного обліку природного газу», - додав Віталій Кличко.

За підсумками обговорення Правління АМУ вирішило звернутися до профільних комітетів Верховної Ради та центральних органів виконавчої влади з пропозицією передбачити в проекті Державного бюджету України на 2020 рік **19 млрд грн** на погашення підприємствам теплокомуненерго і водного комунального господарства заборгованості з різниці в тарифах.

Серед інших важливих пропозицій АМУ до профільних комітетів Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади Правління АМУ визначило:

- внесення змін до Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг», передбачивши можливість і підстави виникнення різниці в тарифах;
- підтримка реєстрації та ухвалення законопроекту, що визначить механізм списання нарахованих енергопостачальниками штрафних санкцій за використаний природний газ та електроенергію за 2016-2019 роки;

- підтримати реєстрацію та ухвалення законопроекту, що врегулює проблемні питання Закону України «Про житлово-комунальні послуги»;

- підтримати внесення змін до Закону України «Про передачу об'єктів державної та комунальної власності», якими спростити механізм передачі до комунальної власності державних ТЕЦ.

Анна Пуртова, Голова підкомітету з питань державних інвестиційних проектів Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, передала Правлінню АМУ вітання від Комітету та підтримала налагодження співпраці з АМУ: «Основою стабільного розвитку суспільства та ефективного функціонування держави є забезпечення балансу загальнодержавних інтересів та інтересів територіальних громад. Тому ми відкриті до плідної співпраці з АМУ та головами, готові почути ваші питання, проблеми та пропозиції».

В обговоренні питання про бюджетний процес 2020 року Голова АМУ **Віталій Кличко** зазначив: «Неприпустимо в законі про Державний бюджет на 2020 рік зменшувати дохідні джерела місцевого самоврядування. Адже це призведе до погіршення якості публічних послуг, що надаються на місцевому рівні. Зокрема, втрати місцевих бюджетів від скасування акцизу з нафтопродуктів складуть 8,9 млрд грн у наступному році. Втрати від скасування пайової участі в розвиток інфраструктури - 1,6 млрд грн. Це завадить органам місцевого самоврядування будувати нові школи, садочки, лікарні, ремонтувати дороги».

АМУ вважає, що для належного забезпечення виконання делегованих державою повноважень до місцевих бюджетів потрібно зараховувати не менше 80% податку з доходів фізичних осіб.

Правління АМУ схвалило пропозиції щодо формування показників Держбюджету-2020:

- передбачити освітню субвенцію в розмірі **105 млрд грн**, за рахунок якої, зокрема, планується підвищити заробітну плату педагогічним працівникам. І додатково передбачити субвенцію з Держбюджету місцевим бюджетам в розмірі **14,6 млрд грн** для підвищення заробітної плати працівникам дошкільної, позашкільної, професійно-технічної освіти, зарплати тренерів-викладачам дитячо-юнацьких спортивних шкіл;

- затвердити в законі про Державний бюджет України на 2020 рік Програму медичних гарантій та передбачити необхідний обсяг коштів на її фінансування;

- законодавчо встановити з 2020 року та наступних років оплату з Держбюджету гарантованих державою пільг, зокрема пільг на проїзд, послуги зв'язку, та передбачити відповідну субвенцію в розмірі **6 млрд грн**;

- передбачити в Державному бюджеті на

2020 рік кошти на сплату енергопостачальним підприємствам штрафних санкцій за рішеннями судів, що виникли внаслідок несвоєчасного перерахування субвенції з Держбюджету місцевим бюджетам на пільги та субсидії, в розмірі не менше **7 млрд грн**;

- передбачити в державному бюджеті на 2020 рік **субвенцію на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад** в розмірі **5 млрд грн**.

З метою посилення контролю (відповідальності) за сплатою податку на доходи фізичних осіб податковими агентами, а саме підрозділами юридичних осіб незалежно від їх статусу за фактичним місцем здійснення ними діяльності, необхідно поновити норми Податкового кодексу України в частині встановлення контролю за сплатою податку з боку Державної податкової служби України.

Також Асоціація пропонує спрямувати 20% субвенції на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання вулиць і доріг комунальної власності у населених пунктах, розподіливши ко-

шти між бюджетами міст обласного значення та об'єднаних територіальних громад - залежно від протяжності вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах.

Правління АМУ схвалило рішення про прийом у члени Асоціації. Так, до Асоціації міст України вступило 49 нових членів. Голова АМУ **Віталій Кличко** повідомив: «Наша Асоціація збільшується. За період після попереднього засідання Правління, що відбулося 18 червня, до нас надійшло 49 рішень місцевих рад про вступ до Асоціації. З них 43 є об'єднаними територіальними громадами. Кількість членів Асоціації міст України збільшилася і тепер їх 833».

З усіма рішеннями, прийнятими на засіданні Правління можна ознайомитися на сайті АМУ www.auc.org.ua у розділі «Про АМУ» (рубрика Документи)

В.Кличко: У проекті Держбюджету на 2020 рік незабезпеченість делегованих державою повноважень громадам становить 71,5 млрд грн - це рекордна цифра за останні п'ять років

30 вересня парламентський Комітет з питань бюджету провів з Асоціацією міст України консультації щодо міжбюджетних відносин державного бюджету з місцевими бюджетами у наступному році. Зокрема, обговорювалися пропозиції АМУ до проекту Державного бюджету на 2020 рік (законопроект №2000 від 15.09.2019), а також зауваження до проекту змін до Бюджетного кодексу України (законопроект №2144 від 16.09.2019).

Нагадаємо, бюджетні консультації проводяться відповідно до Закону України «Про асоціації органів місцевого самоврядування».

Позицію Асоціації міст України на консультаціях представляли Київський міський голова, Голова Асоціації міст України **Віталій Кличко**, Тернопільський міський голова, Голова бюджетного комітету Правління АМУ **Сергій Надал**, Криворізький міський голова **Юрій Вілкул**, Виконавчий директор Асоціації міст України **Олександр Слобжан**.

В ході консультацій представники Асоціації міст України обговорили з народними депутатами-членами Комітету показники місцевих бюджетів в проекті Державного бюджету України на 2020 рік та висловили пропозиції АМУ до нього.

Голова Асоціації міст України **Віталій Кличко** наголосив, що проведений АМУ детальний аналіз показників проекту Держбюджету-2020 і проекту змін до Бюджетного кодексу викликає серйозне занепокоєння.

У проекті Держбюджету на 2020 рік незабезпеченість делегованих державою повноважень громадам становить **71,5 млрд грн**. Це рекордна цифра за останні п'ять років. Закладений величезний дефіцит коштів по освітній субвенції, оскільки не враховано урядове підвищення заробітної плати педагогічним працівникам та реальний контингент учнів. Аналогічний дефіцит по Програмі державних гарантій медичного обслуговування населення, включаючи гемодіаліз та інсулін. В свою чергу, додаткова дотація на потреби освіти та медицини на 2020 рік майже вдвічі менша ніж у 2018-2019 роках.

Голова АМУ наголосив на тому, що прямі втрати місцевих бюджетів від скорочення джерел доходів та зменшення державної підтримки інфраструктурного розвитку можуть у 2020 році скласти **13,1 млрд грн**. Мова йде про місцевий акциз з пального. «Ми сподівалися, що відповідні норми Бюджетного кодексу будуть продовжені. Хочу звернути Вашу увагу, що муніципалітети з Дорожнього фонду два роки поспіль майже не отримували грошей. Тому сподівання, що облдержадміністрації в 2020 році будуть спрямовувати кошти на утримання ву-

лиць і доріг в селах, селищах та містах - це утопія», - сказав В.Кличко. Крім того, не передбачається проведення індексації вартості землі, що збільшить дефіцит місцевих бюджетів. Субвенція на розвиток інфраструктури об'єднаних громад вдвічі менша за їх потреби. З кожним роком об'єднаних громад стає більше, а державна підтримка зменшується. У складі Асоціації більше половини від створених громад і їх позиція щодо недостатності

держпідтримки одноставна.

Також В.Кличко акцентував, що додаткові втрати органів місцевого самоврядування внаслідок прийнятих рішень органів державної влади становитимуть **55,6 млрд грн**. Підвищення заробітної плати педагогічним працівникам дошкільної, позашкільної, професійно-технічної освіти (урядові постанови №695, №755 та №822) абсолютно не відображено в Держбюджеті на наступний рік. Тобто муніципалітети змушують проводити скорочення в дитячих садочках, музичних та спортивних школах, ПТУ. Вкотре видатки на пільгові перевезення та послуги зв'язку незабезпечені. «Парадоксальна ситуація: держава встановлює пільги, а кошти на їх забезпечення не передає. Крім того, не передбачено субвенції на різницю в тарифах та погашення штрафних санкцій за невчасне перерахування державою пільг та субсидій. Хочу наголосити, що нормальне проходження опалювального сезону - це спільна відповідальність державної та муніципальної влади. Невиконання своїх зобов'язань однією зі сторін призведе до погіршення якості послуг для наших громадян», - зазначив Голова АМУ.

Віталій Кличко висловив Комітету подяку від імені 833 громад-членів АМУ за продовження традиції проведення бюджетних консультацій та відзначив, що відвертий та конструктивний діалог представників державної влади і місцевого самоврядування завжди дає позитивний результат.

Пропозиції АМУ до проекту Держбюджету на 2020 рік опубліковані на сайті АМУ www.auc.org.ua у Новинах за 30 вересня 2019 року

МАРШРУТИ УСПІХІВ У Києві вивчали досвід впровадження технологій «безпечного міста»

Асоціація міст України впроваджує загальнонаціональну Програму обмінних візитів «Маршрути успіхів» для представників органів місцевого самоврядування. Цикл щомісячних навчальних поїздок організовується в рамках Проекту ПУЛЬС, який реалізується за підтримки USAID. Головна мета - поширення кращих практик та успішного досвіду вирішення місцевих проблем та впровадження новачій, зокрема, завдяки зростанню місцевих бюджетів внаслідок децентралізації та отримання нових повноважень в процесі секторальної децентралізації.

11-12 вересня у Києві відбувся навчальний візит «Впровадження технологій «безпечного міста» для створення комфортного середовища для життя людей». Вивчити досвід столиці приїхали близько 30 представників з 22 громад – міські голови, голови ОТГ, їх заступники, керівники місцевих управлінь з питань інформаційних техноло-

гій, програмного та комп'ютерного забезпечення, муніципальної безпеки.

Засідання розпочалося у Київській міській раді. Директор Проекту ПУЛЬС **Ігор Парасюк** привітав учасників та розповів про діяльність проекту: «Серед наших основних напрямків роботи – професійний розвиток місцевих посадовців, який відбувається, зокрема, через обмінні візити в рамках програми «Маршрути успіхів», що впроваджується Асоціацією міст України і на загальнодержавному, і на регіональному рівнях. У столиці «Маршрути успіхів» відбуваються вже втретє. Тема застосування інструментів безпечного міста через інформаційні технології дуже важлива для громад, адже захищеність жителів має бути серед пріоритетів місцевої влади. І саме Київ демонструє чудовий приклад створення комфортного середовища для життя людей через сучасні технологічні рішення, тому сподіваюся, що навчальний візит буде корисним для вас», - сказав він.

Директор Департаменту інформаційно-комунікаційних технологій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), співкоординатор ініціативи Kyiv Smart City **Юрій Назаров** виступив з презентацією на тему «Kyiv Smart City: як створити місто у смартфоні» під час якої розповів про цифрову інфраструктуру Києва та діджитал-інструменти, які використовує столиця для забезпечення належного рівня послуг і створення електронних сервісів. Особливий інтерес в учасників викликали технологічні рішення Києва у транспортній сфері та секторі безпеки. «Технології безпечного міста – це не тільки протидія кримінальним загрозам. Це також і безпечне навколишнє середовище, належне медичне обслуговування та якісні послуги, що задовольняють потреби жителів. Інноваційні інструменти, які використовує Київ у цих напрямках, допомогли нам впровадити систему відеоспостереження, яка налічує 7 тисяч камер із широким функціоналом, створити автоматичний контроль роботи комунальної техніки, та реалізувати проект єдиного електронного квитка для громадського транспорту. А кияни мають доступні електронні послуги у своїх телефонах. Ми готові ділитися цим досвідом, адже він свідчить, що саме реалізація ідей розумного міста є оптимальним способом задовольнити потреби жителів сучасних міст», - сказав Юрій Назаров.

Далі учасники вирушили вивчати кращий досвід столиці на практиці. Розпочали представники міст огляд об'єктів з Контактного центру міста Києва 15-51. Його роботу представив заступник директора з впровадження та інформаційного супроводу ІТ рішень КП «ГІОЦ» **Євген Куций**. Він відзначив, що контакт-центр 15-51 – це відкрита інформаційна платформа для киян, де вони можуть безкоштовно дізнатися будь-яку відкриту інформацію та залишити звернення, щоб вирішити проблему, яка їх турбує. Після цього представники громад вирушили до оглядового майданчику біля Арки Дружби Народів, де Директор КП «Інфор-

матика» **Микола Пихтін** презентував технології «безпечного міста» на новому столичному пішохідно-велосипедному мосту. Також вони вивчали досвід створення першої в Києві смарт-вулиці, де кияни можуть скористатися зарядками для електроавтомобілів, лавками з пристроями для підзарядки телефону, що живляться від сонячних батарей, арендувати велосипед. На «розумній» вулиці встановлена системи відеоспостереження, фонтан і тривожна кнопка. А для людей з інвалідністю облаштували пандуси і тактильну плитку.

Під час візиту до Миського центру обробки даних, учасники ознайомилися з інноваційною системою відеонагляду міста Києва. Микола Пихтін розповів, що ця система дає змогу контролювати роботу комунальних служб, вчасно реагувати на надзвичайні ситуації та знаходити правопорушників. Для цього у столиці встановлено більше 7 тисяч «розумних» камер «Hikvision», які здійснюють відеонагляд за дорогами, об'єктами соціальної інфраструктури та архітектурними пам'ятками міста. Ці відеокамери мають аналітичні функції, завдяки яким система реагує на надзвичайні ситуації та посилає сигнали для обробки інформації. Всі дані, які надходять до центру, зберігаються на спеціальних хмарних платформах, розрахованих на 11 тисяч каналів. Ця унікальна система відеонагляду встановлена в рамках проекту «Електронна столиця» та фінансується з бюджету міста Києва.

Наступного дня директор Комунальної корпорації «Київавтодор» **Олександр Густелєв** презентував учасникам роботу Єдиного диспетчерського центру моніторингу роботи транспорту – платформи, покликаної оптимізувати роботу комунальної та пасажирської транспортної техніки. Він наголосив, що робота закладу побудована на взаємодії з Ситуаційним центром, який вчора відвідали учасники. Основна відповідальність центру – це комунальна техніка та транспорт. Працівники збирають інформацію завдяки камерам відеоспостереження, розташованих на основних шляхопроводах міста, та вивчають показники роботи міського транспорту – швидкість руху, поведінку водіїв, наявність порушень швидкості або технологічного процесу експлуатації транспортних засобів тощо. Це дозволяє забезпечувати якісне надання послуг жителям міста та безпеку перевезень пасажирів, зокрема, за несприятливих погодних умов, коли робота транспорту ускладнюється.

Далі учасники відвідали Kyiv Smart City Hub – майданчик, який об'єднує представників бізнесу, активістів та владу міста задля розвитку розумної міської інфраструктури. Координаторка ініціативи Kyiv Smart City **Ярослава Бойко** розповіла про досвід створення освітньо-практичної програми «Smart Ukraine», яка полягає у поширенні досвіду Києва щодо впровадження інформаційних технологій у розвиток міста в усіх українських громадах.

Під час підведення підсумків навчального візиту учасники подякували Асоціації міст України та Київській міській раді. Вони висловили впевненість у тому, що інформація, отримана під час візиту, буде корисною для їх роботи. Начальник відділу інвестиційної діяльності та розвитку інфраструктури Ніжинської міської ради **Денис Ворона** акцентував: *«Київ зробив величезний прогрес у напрямку запровадження найкращих технологічних рішень для посилення якості життя і безпеки киян. Мені було цікаво поспілкуватися з авторами цих перетворень, я отримав багато корисної інформації від них. У Ніжині ми також активно працюємо над цифровим розвитком міста та покращенням послуг через сучасні технології. Сподіваюся, що досвід, який ми вивчали у столиці, з часом вдасться запровадити і в нашому місті».*

КИЇВ

Столиця запровадила платформу моніторингу якості повітря

У вересні фахівці Kyiv Smart City запустили в дію платформу моніторингу якості повітря в Києві. «Ми продовжуємо втілювати новітні технології, щоб поліпшити якість життя в столиці. Особливу увагу приділяємо екології та моніторингу забруднення атмосфери. Нещодавно фахівці Kyiv Smart City запустили платформу моніторингу якості повітря в столиці», - написав мер столиці Віталій Кличко на своїй сторінці у Фейсбук.

Тепер будь-хто може дізнатися онлайн, наскільки забруднене повітря в тому чи іншому районі Києва і як змінюється кількість шкідливих речовин залежно від напрямку вітру і погодних умов.

Інформація про якість повітря відображена на інтерактивній карті і постійно оновлюється на сайті сервісу (<https://air.kyivsmartcity.com>).

Поки ситуація моніториться і фіксуються дані на 10 локаціях у всіх районах Києва, але згодом покриття незалежних вимірювальних станцій розшириться.

Проби повітря аналізують за 8 показниками: формальдегід (CH₂O), діоксид азоту (NO₂), чадний газ (CO), кисень (O₂), вуглекислий газ (CO₂), температура повітря, вологість, атмосферний тиск.

Цим сервісом також можуть користуватися органи контролю екологічної ситуації в місті.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

Найуспішніше екологічне місто

Хмельницький отримав першість у номінації «Найуспішніше екологічне місто» конкурсу «Еко-Тріумф». Вручення нагороди відбулося у вересні під час Lviv Eco Forum-2019.

За словами міського голови **Олександра Симчишина**, упродовж 2017-2019 років у місті завершено розроблення та підготовлено до затвердження екологічну мережу міста Хмельницького, відведено

17 земельних ділянок під нові парки та сквери загальною площею 101,8 га.

Також з метою збереження природних ландшафтів та розширення території природного заповідного фонду виготовлено наукове обґрунтування та подано на затвердження 14 об'єктів місцевого значення загальною площею 10,2 га. У місті висаджено понад 3500 нових дерев.

ЖИТОМИР

Місто першим в Україні повністю перейшло на світлодіодне вуличне освітлення

10 вересня у Києві на виставці «Led Expo Україна 2019» Житомирська міська рада отримала нагороду в номінації «Наймасштабніший LED проект року» та «Золоту зірку» в категорії розумне екоосвітлення.

Нагороду отримав міський голова **Сергій Сухомлин**. Він, зокрема, наголосив: «Міська влада поставила перед собою завдання на 100% забезпечити вулиці міста світлодіодним освітленням. І ось ми це зробили, встановлено

14 456 світлодіодних світильників. Дякую громаді за підтримку».

ХАРКІВ

Міська мережа безкоштовного Wi-Fi доступу до Інтернет

З жовтня в Харкові починає діяти Єдина міська мережа Wi-Fi «SmartCityKharkiv». Якісний і безкоштовний Wi-Fi скоро з'явиться у всіх публічних місцях міста: на комунальних підприємствах, у школах, лікарнях, центрах надання адмін-послуг, на зупинках громадського транспорту, в саду Шевченка, парку Горького та багатьох інших об'єктах. Це буде Єдина міська мережа Wi-Fi, підключитися до якої зможуть

підприємства усіх форм власності.

«Харків гідний того, аби йти в ногу з часом. І Єдина міська Wi-Fi мережа - це якраз те, що наближає Харків до нашої мрії: бути найкомфортнішим містом України!» - повідомив **Геннадій Кернес** на своїй сторінці у «Facebook».

ЛУЦЬК

Новації у системі міського громадського транспорту

Одразу три міжнародні проекти у транспортній сфері, зокрема із залученням європейських інвестицій та грантів, впроваджує у Луцьк: за кошти Європейського інвестиційного банку закуплено 30 нових тролейбусів, у співпраці з краєм Ліппе (ФРН) встановлюються «розумні зупинки», впроваджується електронна система оплати проїзду. В рамках проекту «Використання екологічних і розумних

технологій у системі громадського транспорту міста Луцька» буде встановлено 14 «розумних» зупинок і 22 «розумних» табло. Для реалізації проекту буде залучено 7 млн грн грантових коштів та близько 800 тис. грн з міського бюджету.

У листопаді запрацює електронна система оплати проїзду у громадському транспорті. Автомати з продажу та поповнення карток з'являться у місті протягом жовтня.

МЕРЕФА ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

У місті відкрився сучасний
ЦНАП

На початку вересня у Мерефі відкрився сучасний Центр надання адміністративних послуг. Тепер жителі міста зможуть отримувати послуги швидко і якісно.

Центр побудований завдяки фінансуванню з обласного та місцевого бюджетів, державним субвенціям та іншими програмами. Загальна вартість проекту складає 31, 926 млн грн. З бюджету міста для створення ЦНАПу виділено 4,5 млн грн.

Перелік послуг, які надаватиме ЦНАП, затверджено рішенням сесії Мереф'янської міської ради. У Центрі відвідувачі зможуть отримати 208 адміністративних послуг, у тому числі: 159 адміністративних послуг, 37 послуг соціального характеру, 12 послуг Пенсійного фонду України.

Тут можна оформити біометричні закордонні паспорти та ID-картки, а також отримати послуги Держгеокадастру, які раніше можна було отримати тільки в Харкові. Окрім того, у ЦНАПі будуть приймати та консультувати громадян представники установ, організацій, підприємств.

У Центрі надання адміністративних послуг передбачено дитячий куточок, створено умови для маломобільних груп населення. Працівники Центру володіють мовою жестів.

ОЛЕКСАНДРІВСЬКА ОТГ ДОНЕЦЬКА ОБЛАСТЬ

Мобільний офіс надає
адміністративні послуги

«Створення мультифункціонального мобільного центру надання послуг населенню Олександрівської ОТГ» - це проект, який дозволив зробити послуги громади доступними для усіх її жителів, зокрема й тих, що мешкають у віддалених селах.

Мультифункціональний мобільний центр - це спеціально оснащений автомобіль-трансформер, який за 20 хвилин перетворюється на сучасний мобільний офіс загальною площею 30 квадратних метрів. Тут можна отримати близько 40 адміністративних і соціальних послуг. Одночасно в мобільному офісі може знаходитися до 15 людей. Офіс обладнаний всіма необхідними комунікаціями: електропостачанням, системою кондиціювання повітря, інтернет-забезпеченням. Такий офіс зможе доїхати до віддалених сіл громади. Вартість проекту склала 4 млн грн, з яких 3,95 млн грн – кошти державного бюджету, 50 тис. грн – місцевого.

«Мобільний офіс дозволяє максимально наблизити послуги до всіх жителів громади, а це є одним із ключових завдань децентралізації», – зазначила селищний голова **Людмила Борисевич**.

«Мобільний офіс дозволяє максимально наблизити послуги до всіх жителів громади, а це є одним із ключових завдань децентралізації», – зазначила селищний голова **Людмила Борисевич**.

ХРЕСТІВСЬКА ОТГ ХЕРСОНЬСЬКА ОБЛАСТЬ

Геопортал для взаємодії влади,
громади та бізнесу

Для прозорого управління земельними та іншими ресурсами ОТГ у контексті взаємодії влади, громади та бізнесу запроваджено геопортал. В рамках проекту за підтримки міжнародного донора створено п'ять публічних карт сучасного та перспективного використання земель.

Геопортал – це насичена універсальна база даних доступна в онлайн-режимі. На карти нанесено як об'єкти зрошення, сільгоспмасиви, так і ділянки, що підлягають рекультивациі, проектні лісосмуги та дороги.

Через офіційний сайт ОТГ (<https://hrestivska-gromada.gov.ua>) можна зайти на карту та дізнатися про статус будь-якого об'єкту на території громади, його власника, площу земельної ділянки під ним, про вільні ділянки, інженерні мережі.

ЖДАНІВСЬКА ОТГ ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ

Молодіжний Центр
ZHDANSPLACE

У Жданівській громаді створено сучасний простір для молоді - Центр ZHDANSPLACE. Це - результат спільної роботи сільської ради, жителів громади та бізнесу. Центр розташований у приміщенні бібліотеки. Тепер молодь має місце для дозвілля і розвитку, обміну думками, генерації ідей та їх реалізації. Загалом на ремонт приміщення, меблі,

техніку та обладнання було витрачено 100 тис. грн. Завдяки спонсорській підтримці та у співпраці із сільською радою у Жданівській ОТГ реалізуються ініціативи з інклюзії, комп'ютерної грамотності та робототехніки.

МУКАЧІВСЬКА ОТГ ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСТЬ

Впровадження сучасних технологій в історичному музеї

У вересні Мукачівська громада долучилася до програми транскордонного співробітництва ЄС «SMART Museum». Протягом двох років Мукачівський історичний музей буде впроваджувати грантовий проєкт ЄС «Смарт Музей: сучасні форми представлення культурної спадщини», що має на меті збереження культурної історичної спадщини та створення сучасних туристичних продуктів.

У консорціумі партнерів проєкту – 6 організацій та установ з України, Словаччини та Угорщини. Головним завданням для музею буде проведення капітального ремонту та реставрації будівель Нижнього двору замку «Паланок» та створення нових експозицій з використанням сучасних цифрових технологій. Грант Європейського Союзу – 721 тис. євро, з яких 280 тис. євро отримають партнери в Україні.

ПРАЦЮЮТЬ ФАХОВІ СЕКЦІЇ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ

Асоціація міст України в рамках проекту «Розробка курсу на зміцнення місцевого самоврядування в Україні» (ПУЛЬС), який реалізується за підтримки USAID, проводить засідання фахових Секцій. Мета цих заходів – обговорення актуальних проблем галузі та шляхів їх вирішення, обмін досвідом практикуючих спеціалістів, формування пропозицій законодавчих змін.

Секція АМУ з питань житлово-комунального господарства

19-20 вересня 2019 року, м.Рівне

Учасники: голови громад та їх заступники, керівники управлінь ЖКГ та комунальних підприємств.

Рівненський міський голова **Володимир Хомко** відкрив захід та привітав учасників. Він звернув увагу на проблемні питання не лише для Рівного, а й практично усіх міст України: «Ми маємо екологічну проблему. Адже і досі сміття просто вивозять на полігон, у той час як у місті Рівне є збудований сміттепереробний завод. Але він не працює через правові колізії. Держава має допрацювати ці питання, щоб усі знали який діє механізм. Не менш проблемне питання для нас - це міський громадський транспорт. Тому нині ми працюємо над тим, як вдосконалити транспортну систему міста». Володимир Хомко навів приклади, як ці проблеми вирішуються у європейських містах.

Голова секції АМУ з питань житлово-комунального господарства, заступник Криворізького міського голови **Олександр Катриченко** привітав колег з інших громад та окреслив мету і завдання засідання Секції з питань ЖКГ – виокремити основні галузеві проблеми та виробити спільні ефективні рішення щодо їх розв'язання.

Аналітик Асоціації міст України з питань житлово-комунального господарства **Олег Гарник** додав, що напрацювання Секції мають лягти в основу звернення АМУ до вищих органів влади.

Заступник Рівненського міського голови **Сергій Васильчук** презентував досвід міста у реалізації програм сталого розвитку. Вже понад 10 років у Рівному працює муніципальна програма з реалізації проектів капітального ремонту житлового фонду у будинках, де створені ОСББ. Вона передбачає співфінансування з міського бюджету у різних співвідношеннях. Водночас працює програма термомодернізації багатоквартирних будинків м. Рівного, яка сприяє у реалізації проектів із залученням теплих кредитів відповідно до Урядових програм.

Експерт програми підтримки Фонду енергоефективності України в Рівненській області **Михайло Лук'яник** представив Фонд як інструмент реалізації проектів житлових об'єднань. Про програми облаштування житлових будинків комунальної власності приладами обліку і регулювання теплової енергії та води розповіла **Олена Москальчук**, заступник начальника управління ЖКГ Рівного.

Аналітик АМУ Олег Гарник представив загальну характеристику стану реформування сфери житлово-комунального господарства.

Наступного дня учасники вивчали практичний досвід міста у сфері житлово-комунального господарства. Перший об'єкт, який вони відвідали - модернізована котельня з реалізованими інженерно-технічними рішеннями. Директор з технічних питань ТОВ «Рівнетеплоенерго»

Олександр Ющук розповів, як відбувалося встановлення котельні та перехід процесу роботи зі старого обладнання на нове. Оновлена котельня в обслуговуванні не проблемна, а тому працює практично безперебійно.

Далі учасники ознайомилися з роботою ОСББ «Дружба». За 8 років будинок суттєво змінився на краще - ОСББ успішно реалізувало 4 модернізаційні проекти. Утеплені стіни, вікна, оновлені комунікації та система теплопостачання. В одному з під'їздів - замінили старий ліфт на новий.

На Рівненському полігоні побутових відходів гості побачили роботу підприємства, а також дізналися про новий проект міської влади та Національного університету водного господарства та природокористування – розроблено безпечний спосіб переробки відновної біомаси на біогумус, який має екологічні та економічні переваги у використанні.

На підприємстві «Рівнеоблводоканал» представники міст ознайомилися з інженерно-технічними рішеннями в процесі реконструкції об'єктів водопостачання та з роботою диспетчерського центру.

Наостанок учасники заходу відвідали ще одну модернізовану котельню, де ознайомилися з роботою когенераційної установки.

Під час підведення підсумків представники місцевого самоврядування ділилися досвідом реформування системи ЖКГ у своїх громадах, зокрема, впровадження енергоефективних заходів. Учасники подякували Асоціації міст України та Рівненській міській раді за проведення заходу. Крім того, за результатами роботи Секції, було підготовлено проект звернення до вищих органів влади з переліком проблемних питань у сфері житлово-комунального господарства.

Секція АМУ з питань земельних відносин

26-27 вересня 2019 року, м. Южне Одеської області

Учасники: голови громад та їх заступники, керівники управлінь земельних відносин та охорони культурної спадщини.

З вітальним словом до учасників звернувся міський голова Южного **Володимир Новацький**. Він зазначив, що питання земельних відносин та культурної спадщини є завжди актуальним для всіх громад, оскільки ці сфери грають велику роль у соціально-економічному розвитку території.

Виконавчий директор Одеського РВ АМУ **В'ячеслав Демченко** підкреслив, що проведення обговорень у форматі Секцій АМУ в різноманітних сферах – традиційне для Асоціації міст України, адже це найкраща можливість виокремити основні проблеми місцевого самоврядування та виробити ефективні рішення.

У заході взяла участь начальник Головного управління культурної спадщини Ди-

реktorату культурної спадщини Міністерства культури України **Юлія Нечипоренко**. Вона розповіла про проблеми захисту і збереження нерухомої культурної спадщини, описала порядок оформлення й подачі землепорядної документації на погодження до органів культурної спадщини та Міністерства культури органами місцевого самоврядування. Також вона зупинилася на питанні виявлення пам'яток у громадах та порядку їх оформлення і внесення у відповідний Реєстр.

Керівник Управління земельних ресурсів Кременчуцької міської ради **Ірина Безверха** роз'яснила процес оподаткування земельних ділянок приватної власності, що використовуються для ведення господарської діяльності в комерційних цілях на землях житлової забудови на території Кременчуцької міської ради.

З новаціями законодавства у земельній сфері за I півріччя 2019 року учасників ознайомила аналітик АМУ з питань земельних відносин **Тетяна Медвецька**. Представники місцевих рад розглянули ключові нормативно-правові акти, які були відкориговані Урядом з початку 2019 року.

Заступник начальника Головного управління Держгеокадастру в Одеській області **Володимир Кривошеєнко** і начальник відділу ринку та оцінки земель Головного управління Держгеокадастру в Одеській області **Ганна Ташева** ознайомили представників громад з механізмом стягнення збитків за неправомірне користування землею, зокрема, у разі відсутності правовстановлюючих документів, а також розповіли про нормативно-грошову оцінку, встановлення меж земельної ділянки, ведення кадастру тощо.

У другий день роботи Секції учасники відвідали Міжнародний інвестиційний форум, який проходив у Южному. Мета цього заходу - презентація інвестиційного потенціалу міста та усього Одеського регіону, залучення нових інвесторів та посилення економічних зв'язків з іншими українськими громадами. Члени Секції АМУ долучилися до панельних дискусій форуму щодо інструментів посилення інвестиційних можливостей у сфері інфраструктурних та виробничих проектів.

Заступниця Южненського міського голови **Лариса Шегіда** розповіла гостям про ціль проведення Міжнародного інвестиційного форуму: «Наша найголовніша мета - зібрати представників всіх громад, які об'єднані портово-промисловою зоною в Одеській області, та організувати для них платформу із взаємодії, адже міста, селища, села та ОТГ об'єднані спільною метою збільшувати надходження у місцеві бюджети і створювати робочі місця, а цього можливо досягти тільки разом. Сьогодні ми хочемо показати приклад організації такого майданчика для спілкування та співпраці. Необхідно усвідомлювати, що чим більше вдалих бізнесових проектів буде реалізовано в Україні, тим сильніші буде економіка та інвестиційний потенціал нашої держави».

Під час підбиття підсумків учасники обмінялися враженнями від засідання Секції. Протягом двох днів її роботи вони обговорили проблемні питання громад у сфері земельних відносин, а також сформулювали проект звернення, який буде спрямовано вищим органам влади.

РОЗ'ЯСНЮЄ:**АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР
АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ**

Чи є обов'язком місцевої ради здійснювати ремонт у приватизованій квартирі особи з особливими потребами (інвалідністю з ДЦП) за кошти місцевого бюджету? Чи повинна місцева рада за кошти місцевого бюджету обладнати пандусами житлові багатоквартирні будинки з приватизованими квартирами та індивідуальні житлові будинки?

Щодо здійснення ремонту

Право на безоплатний капітальний ремонт власних жилих будинків та квартир і першочерговий поточний ремонт жилих будинків та квартир передбачений Законами України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про жертви нацистських переслідувань». Порядок проведення безоплатного капітального ремонту власних житлових будинків і квартир осіб, що мають право на таку пільгу затверджений постановою Кабінету Міністрів від 20.05.2009 № 565. На сьогодні чинними законами України проведення безоплатного ремонту особам з інвалідністю не передбачено.

Щодо встановлення пандусів

Відповідно до статті 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» жилі приміщення, займані особами з інвалідністю або сім'ями, у складі яких вони є, під'їзди, сходові площадки будинків, в яких мешкають особи з інвалідністю, мають бути обладнані спеціальними засобами і пристосуваннями відповідно до індивідуальної програми реабілітації, а також телефонним зв'язком. Обладнання зазначених жилих приміщень здійснюється органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями, у віданні яких знаходиться житловий фонд. Обладнання індивідуальних жилих будинків, в яких проживають особи з інвалідністю, здійснюється підприємствами, установами і організаціями, з вини яких настала інвалідність, а в інших випадках - відповідними органами місцевого самоврядування.

Чи має право орган місцевого самоврядування - власник комунального підприємства (яке не є ліцензіатом НКРЕКП) встановлювати тарифи на комунальні послуги, що надаються таким підприємством споживачам іншої територіальної громади?

Затверджений наказом Мінрегіону від 12.09.2018 року №239 «Порядок розгляду органами місцевого самоврядування розрахунків тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, а також розрахунків тарифів на комунальні послуги, поданих для їх встановлення» передбачає, що суб'єкт господарювання, який надає (має намір надавати) комунальні послуги, звертається до органу місцевого самоврядування відповідної територіальної громади, на території якої має намір здійснювати відповідну діяльність, з заявою про встановлення тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, комунальні послуги.

Таким чином, відповідним наказом передбачається обов'язок надавача комунальних послуг (незалежно від форми власності) звернутися з заявою про встановлення тарифів виключно до органу місцевого самоврядування, на території якого він планує здійснювати свою діяльність.

Хто затверджує платні послуги з медичного обслуговування у комунальних некомерційних підприємствах?

Повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо регулювання цін (тарифів) визначено постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 р. №1548 (зі змінами). Змінами внесеними 27.02.2019 р. визначено, що повноваження центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг не поширюються на тарифи, що встановлюються виконавчими органами сільських, селищних, міських рад відповідно до статті 28 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також на тарифи, що встановлюються для комунальних підприємств, які уклали договір про медичне обслуговування населення з Національною службою здоров'я.

Згідно з п.12 Додатку до цієї постанови тарифи на платні послуги, що надають лікувально-профілактичні державні і комунальні заклади охорони здоров'я, регулюють (встановлюють) Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. А вартість платних послуг визначає сам лікувально-профілактичний заклад виходячи з тих витрат, які фактично він несе на надання відповідної послуги.

Отже, тарифи на платні медичні послуги, що надаються державними і комунальними закладами охорони здоров'я, визначаються лікувально-профілактичними закладами, які безпосередньо надають такі послуги. Рада міністрів АР Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації затверджують визначені тарифи, а також здійснюють їх регулювання шляхом установалення граничного розміру рентабельності.

Спочатку ціни затверджуються наказом керівника установи відповідно до розрахунку усіх витрат, які пов'язані з наданням платної медичної послуги. А потім уже вони подаються на затвердження місцевим держадміністраціям. Є випадки, коли тарифи на платні послуги затверджуються місцевими радами.

Звісно, головне технічне питання – це якісне розроблення тарифів на медичні послуги, котрі мають бути економічно обґрунтованими й уніфікованими на всій території країни. Орієнтуватися можна на відповідну методичку, затверджену постановою Кабінету Міністрів від 27.12.2017 р. №1075. Вона визначає методологію та порядок обліку фактичних витрат, які здійснюють заклади охорони здоров'я і які враховують для встановлення єдиних тарифів на медичні послуги, що надаються за договорами про медичне обслуговування населення в межах програми державних гарантій. Такі витрати обліковуються на основі методу стандартного аналізу витрат шляхом їх покрокового розподілу «згори донизу».

Наказ Мінекономрозвитку від 02.03.2015 №205 передбачає затвердження фінансового плану державних підприємств. Чи потрібно затверджувати фінансовий план комунального некомерційного підприємства «Центр ПМСД»?

Господарська діяльність комунального некомерційного підприємства (КНП) визначається відповідно до вимог Господарського кодексу України (ч.10 ст.78). Особливості діяльності КНП також визначає законодавство про державні підприємства та інші законодавчі акти (ч. 9 ст. 77 ГК).

Порядок розподілу та використання надходжень КНП визначає фінансовий план. Він затверджується в порядку, який встановлює стаття 75 ГК для державних комерційних підприємств (ч. 8 ст. 77). Фінансовий план – основний документ, відповідно до якого комунальне підприємство отримує доходи та здійснює видатки, а також визначає обсяг та спрямування коштів, аби протягом року виконувати функції, які визначає статут. КНП належать до комунальної власності територіальної громади, тому їх діяльність має певні обмеження та особливості. Комунальні підприємства не мають прямого обов'язку складати фінплан. Але на автономізовані заклади поширюються норми статей 75 та 77 ГК.

Чи складати фінансовий план та як саме це робити, вирішує засновник КНП – орган місцевого самоврядування.

КНП може обійтися й без фінплану, але саме в цьому документі керівництво підприємства погоджує із засновником напрями й темпи свого розвитку на рік. Крім того, саме фінплан обґрунтовує відповідність витрат до статутної діяльності та допомагає зберегти статус неприбутковості. Засновник має затвердити власний порядок складання фінплану (далі – Порядок). Оскільки на законодавчому рівні такого порядку для комунальних підприємств немає, за основу можна взяти Порядок складання, затвердження та контролю виконання фінансового плану суб'єкта господарювання державного сектору економіки, затверджений наказом Мінекономрозвитку від 02.03.2015 № 205, про який зазначено у запитанні.

Увага! Консультації експертів АМУ можна отримати, надіславши запит у блоці “Консультації” на сайті Асоціації auc.org.ua

***
* Досвід європейських міст

Десять найрозумніших міст світу: рейтинг 2019 року

По-справжньому розумне місто націлене на поліпшення якості життя своїх мешканців, що означає забезпечення економічної, соціальної та екологічної сталості.

Професор Джоан Енрік Рікарт

Іспанський Центр глобалізації та стратегії бізнес-школи IESE оприлюднив доповідь 2019 року щодо індексу розвитку 174 міст із 80 країн світу (IESE Cities in Motion Index).

В рамках дослідження міста аналізувалися за дев'ятьма критеріями, що вважаються ключовими для сталих міст: людський капітал (розвиток, залучення та виховання талантів), соціальна згуртованість (консенсус між різними соціальними групами), економіка, довкілля, управління, міське планування та будівництво, міжнародна співпраця, технології, мобільність і транспорт (легкість пересування та доступ до публічних послуг).

1. Лондон

Хоча не зрозуміло, як Brexit може вплинути на цю позицію в майбутньому, Лондон очолює рейтинг 2019 року, маючи відмінні результати практично у всіх сферах. Місто займає перше місце за людським капіталом завдяки високій кількості якісних бізнес-школ та університетів та умовам для міжнародної співпраці, а також входить до першої десятки за показниками мобільність і транспорт (3), управління (7), тех-

нології (8) та містобудування (9). Найгірші показники можна побачити лише у вимірі соціальної згуртованості (45).

Британська столиця приймає більше стартапів та програмістів, ніж будь-яке інше місто у світі та має платформу відкритих даних (London Datastore), яку кожен місяць використовують понад 50 000 осіб, компаній, дослідників та розробників. Яскравим прикладом інноваційної транспортної політики міста є безпілотні капсули, що доставляють пасажирів у аеропорт «Хітроу», один з найбільш завантажених на планеті. Також місто реалізує масштабний «Crossrail», в рамках якого будується 10 нових залізничних ліній, що до кінця 2019 року поєднають 30 існуючих станцій.

2. Нью-Йорк

Велике яблуко займає друге місце в цілому завдяки найвищому місцю за економічним показником (1), а також високій позиції у сферах: людський капітал (3), містобудівне планування (2), мобільність і транспорт (5), а також міжнародна співпраця (8) й технології (11), Нью-Йорк є не лише найважливішим економічним центром у світі, а й домом для майже 7000 високотехнологічних фірм і вирізняється своїми інтегрованими технологічними послугами, серед яких, наприклад, безкоштовний сервіс Wi-Fi LinkNYC. Однак соціальна згуртованість у цьому місті знаходиться на рівні 137, у нижній частині списку щодо цього аспекту.

3. Амстердам

Поєднання фінансових технологій, енергоефективності та культури забезпечило Амстердаму високе місце у рейтингу. Близько 90% домогосподарств у столиці Нідерландів мають велосипеди, а місто пропонує досконалу систему автоматизованих послуг для спільного користування велосипедами. Крім того, Амстердам просуває проект щодо заборони бензинових та дизельних автомобілів до 2025 року і таким чином стане першим містом з нульовими викидами в Європі.

Окрім того, місто входить до першої двадцятки у сферах економіки, технології, містобудування, міжнародної роботи та мобільності і транспорту.

4. Париж

Париж, як і Лондон, є одним з найважливіших фінансових центрів Європи. Він займає четверте місце в загальному рейтингу і виділяється в економіці (8), людському капіталі (6), міжнародній співпраці (3), технології (15), мобільності і транспорті (4). Столиця Франції наполегливо впроваджує використання велосипедів та електромобілів, а також характеризується інноваціями щодо відкриття даних - дає своїм жителям та іншим

суб'єктам доступ до потоків даних міста. За допомогою застосування Інтернету речей (IoT) Париж намагається оптимізувати потоки людей та транспортних засобів. Grand Paris Express - це один з найбільших в Європі проектів реорганізації та реконструкції транспортної мережі. В його рамках буде збудовано чотири нові лінії метро, 200 км залізничних ліній, 68 нових станцій.

5. Рейк'явік

Рейк'явік, будучи одним з найменших міст, включених до дослідження, займає п'яте місце у загальному рейтингу. Другий рік поспіль найбільше населене місто Ісландії також очолює екологічний аспект.

Так, понад 99% електроенергії та майже 80% загального обсягу енергії в Рейк'явіку виробляється за допомогою гідроелектричної та геотермальної енергії. Місто схвалило кліматичну політику та план дій з її реалізації. До 2040 року Рейк'явік стане містом з нульовими викидами вуглецю.

6. Токіо

Наступне місто в рейтингу – Токіо, найнаселеніша міська агломерація у світі. Посівши шосте місце в загальному рейтингу, столиця Японії - одне з міст з найвищими показниками продуктивності праці, а також з найвищим показником Азії. Місто особливо виділяється економікою (3), людським капіталом (9) та доквіллям (6). Крім того, Токіо входить в топ-30 за показниками містобудування, мобільності і транспорту та технологій.

7. Сінгапур

Сінгапур займає перше місце за показником технології, а також четверте місце щодо міжнародної співпраці. Тут все обертається навколо технологій: опто-волоконна мережа вздовж і поперек острова, три мобільних телефони на кожні два мешканці, роботизовані лікарні (з персоналом та роботами), автономні таксі (без водія) і вертикальні сади та ферми, які регулюють температуру, поглинаючи та розсіюючи тепло завдяки збору дощової води.

юючи та розсіюючи тепло завдяки збору дощової води.

8. Копенгаген

Копенгаген прагне до 2025 року стати нейтральним до вуглецю, тому не дивно, що місто виділяється за ефективністю розв'язання екологічних питань, займаючи третє місце в світі за цим аспектом. Столиця Данії також входить у топ-25 з питань технологій (10), соціальної згуртованості (11), управління (12), міжнародної роботи (16), мобільності і транспорту (25) та економіки (25.)

9. Берлін

Берлін отримав дев'яте місце в загальному рейтингу значною мірою завдяки високим оцінкам за людський капітал (5), міжнародне охоплення (5), управління (6) та мобільність і транспорт (7.) Насправді столиця Німеччини потрапила у топ-50 за всіма вимірами, хоча найнижчі позиції мають показники економіка (50) та навколишнє середовище (47.)

10. Відень

Сфери, в яких Відень найкраще працює, - це мобільність і транспорт (7), а також міжнародна співпраця (7). Столиця Австрії також увійшла у топ-25 за технологіями (13), навколишнім середовищем (15) та людським капіталом (23.)

Як наголошують автори дослідження професори Берроне та Рікарт, ідеального міста не існує і це наочно показує рейтинг. Лише в елітній групі - Лондон, Амстердам, Сеул та Відень - вдається порівняно добре оцінити майже всі дев'ять аспектів життя міста. Багато інших помітно не врівноважені. Отже, керівники міст повинні мати довгострокову бачення, щоб визначити правильні пріоритети для сталого майбутнього, але без участі громадян будь-яка стратегія, якою б розумною чи глобальною вона не була, буде приречена на провал.

За матеріалами сайту www.forbes.com

Голови ОТГ у Канаді взяли участь у Ukraine Reform Conference та ознайомилися з досвідом муніципального управління

1-6 липня 2019 року відбулася навчальна поїздка представників громад-членів АМУ до Канади. До складу делегації увійшли голови та представники ОТГ з кожної області, які були відібрані за конкурсом. Асоціацію міст України представляв Виконавчий директор АМУ Олександр Слобожан.

Візит було організовано Федерацією канадських муніципалітетів (ФКМ) для новообраних керівників українських об'єднаних громад та інших представників місцевого самоврядування й реалізовувався спільно проектами DOBRE, DESPRO, ПРОМІС і U-LEAD із фінансуванням від американського, канадського, німецького та швейцарського урядів

Голови українських громад візиту взяли участь у Конференції з питань реформ в Україні Ukraine Reform Conference, яка проходила 2-4 липня у Торонто. Це вже третя Міжнародна конференція з питань реформ в Україні Ukraine Reform Conference – попередні відбулися у Копенгагені (2018) та Лондоні (2017). Лейтмотив конференції 2019 року – збереження досягнутих результатів та забезпечення незворотності реформ в Україні.

У відкритті Конференції 2 липня взяли участь Президент України **Володимир Зеленський** та Прем'єр-міністр Канади **Джастін Трюдо**, а також представники бізнесу, країн ЄС, НАТО, G7 та громадянського суспільства. Головною темою для обговорення стали результати реформи місцевого самоврядування в Україні, зокрема, формування спроможних ОТГ, зростання місцевих бюджетів, нові стандарти якості послуг, інфраструктурні проекти, і головне – вплив реформи на зміни у житті українців.

3 липня робота Конференції продовжилася в Українському Домі Торонто. Учасники працювали на десяти тематичних панелях. Представники українських громад взяли участь у панелі «Децентралізація в дії», на якій спікером виступив Виконавчий директор АМУ **Олександр Слобожан**. Предмет дискусії - процес передачі повноважень та ресурсів від центральної влади на рівень місцевого самоврядування. Представники українського місцевого самоврядування спільно з міжнародними експертами обговорювали, як відбуваються глибокі трансформації, що стимулюють розвиток регіонів України та залучення інвестицій, а також впливають на країну в цілому.

Виконавчий директор Асоціації міст України О.Слобожан презентував досягнення реформи місцевого самоврядування, роль Асоціації міст України у її провадженні та допомогу АМУ громадам-членам у перехідний період. Він розповів, що Асоціація міст України, яка вже майже тридцять років представляє та захищає інтереси місцевого самоврядування, традиційно не чекаючи рішень центральної влади, готує пропозиції щодо необхідних змін і фактично самостійно формує порядок денний. Так, відповідна Концепція реформи місцевого самоврядування була схвалена Правлінням Асоціації ще у 2011 році. Виконавчий директор АМУ наголосив, що після того, як відкрилося «вікно можливості» завдяки революції Гідності у 2014 році, український Уряд поставив собі за мету провести рефор-

му місцевого самоврядування: «Ми тоді запропонували ряд законодавчих кроків для її впровадження. Перш за все, ми переконували владу, що потрібно розпочати із змін до Бюджетного та Податкового кодексів. Саме для того, щоб громади отримали ресурс, яким могли б розпоряджатися і повірити в реформи після років зневіри. Тобто перший етап реформи – це бюджетна децентралізація. Її засади також були напрацьовані в АМУ».

Виконавчий директор Федерації Канадських муніципалітетів Брок Карлтон, який був модератором панельної дискусії, зауважив, що у розробці реформи місцевого самоврядування АМУ використала канадський досвід, зокрема у частині запровадження місцевих акцизів, саме після візитів делегації АМУ до Канади на загальні збори Федерації канадських муніципалітетів. Як співавтор змін до бюджетного та податкового кодексів в частині бюджетної децентралізації О.Слобжан подякував Федерації Канадських муніципалітетів за співпрацю. «АМУ лобіює інтереси місцевого самоврядування на центральному рівні влади, виступає єдиним голосом громад у діалозі з Урядом та Парламентом, долучається до законотворчої роботи. Так, за 27 років Асоціація виступила автором або співавтором 244 законопроектів, що стосуються діяльності органів місцевого самоврядування», - розповів Виконавчий директор АМУ. Також О.Слобжан зупинився на проектах, які реалізує Асоціація.

Після завершення панельних дискусій відбулася зустріч Виконавчого директора АМУ О.Слобжана та Виконавчого директора Федерації Канадських муніципалітетів Б.Карлтона. Вони обговорили результати співпраці між АМУ та ФКМ і направили подальшого партнерства, а також підписали Угоду про співпрацю у реалізації спільного проекту «Партнерство для розвитку міст» (ПРОМІС).

Друга частина навчального візиту була присвячена вивченню канадського досвіду муніципального управління. 4-6 липня перша група учасників відвідала муніципалітет Четем-Кент, друга - округ Прин-Едвард. Ці Канадські муніципалітети презентували практики ефективного управління після об'єднання громад, залучення громадян, місцевого економічного розвитку та надання послуг жителям.

Голови громад, які взяли участь у навчальній поїздці поділилися своїми враженнями у соціальних мережах та надали коментарі для ЗМІ

АКТУАЛЬНА ТЕМА

”

Ми отримали можливість обмінятися практиками та перейняти безцінний канадський досвід місцевого самоврядування. Разом з головами громад з усієї України вдалося поглибити знання щодо перспектив реформи з децентралізації та посилення наших інвестиційних можливостей.

Людмила Борисевич,
Голова Олександрівської ОТГ Донецької області

”

Цей візит – чудова нагода приєднатися до дискусій під час наймасштабнішої конференції, присвяченої Україні, поспілкуватися, обмінятися досвідом, поділитися своїм напрацюваннями та досягненнями у розбудові громад, а також знайти нові та цікаві рішення. Крім того, ми ознайомилися з системою місцевого самоврядування Канади, передовим канадським досвідом у сфері врядування та управління муніципалітетами. Такий формат зустрічі дає можливість налагодити співпрацю та нагоду дізнатися більше про ділові та інвестиційні перспективи в Україні, що вкрай важливо для залучення додаткових ресурсів на місця.

Вадим Гаєв,
Голова Новопокровської ОТГ Луганської області

”

Під час перебування в Канаді вдалося перейняти досвід та налагодити контакти, за допомогою яких Заводська громада матиме змогу отримати нові інвестиції та посилити розвиток, зокрема, у сферах легкої промисловості та поводження з твердими побутовими відходами.

Людмила Павлінська,
Голова Заводської ОТГ Тернопільської області

”

Вразив підхід до роботи депутатів громад в канадських селах. Багато рішень приймається спільно з жителями, а самі обранці детально розбираються у справах громади, у кожного свій напрямок, комісії займаються вирішенням реальних проблем людей, залучаючи до цього процесу громаду. До прикладу: канадський округ під назвою Принс-Едвард, який ми відвідали, фіксує статистику і бачить, що серед населення більше старших жителів і з 6 шкіл на 25 тисяч населення вирішують залишити 4. Жителі це рішення підтримують і, оптимізувавши витрати, громада здобуває можливість розвивати школи технологічно і фахово, підвищувати якість освіти.

Денис Коротенко,
Голова Широківської ОТГ Запорізької області